

Hyvinvointialueiden pelastustoimen palveluiden tilanne

Sisällys

Hyvinvointialueiden pelastustoimen palveluiden tilanne	1
Toimintaympäristö.....	2
Muutokseen varautuminen.....	3
Korkean riskiluokan alueet (I ja II).....	5
Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut	7
Tulipalojen määrä ja muutos	8
Turvallisuusviestintä, valvonta ja palontutkinta	10
Pelastustoiminnan palvelut	11
Pelastustoiminnan tehtävämäärät	12
Pelastustoiminnan suorituskyky	14
Väestönsuojeluun varautumisen palvelut	22
Väestönsuojeluun varautumisen palveluiden toteutuminen/suorituskyky	22
Henkilöstön riittävyys ja hyvinvointi.....	24
Henkilöstötarvekysely	24

Toimintaympäristö

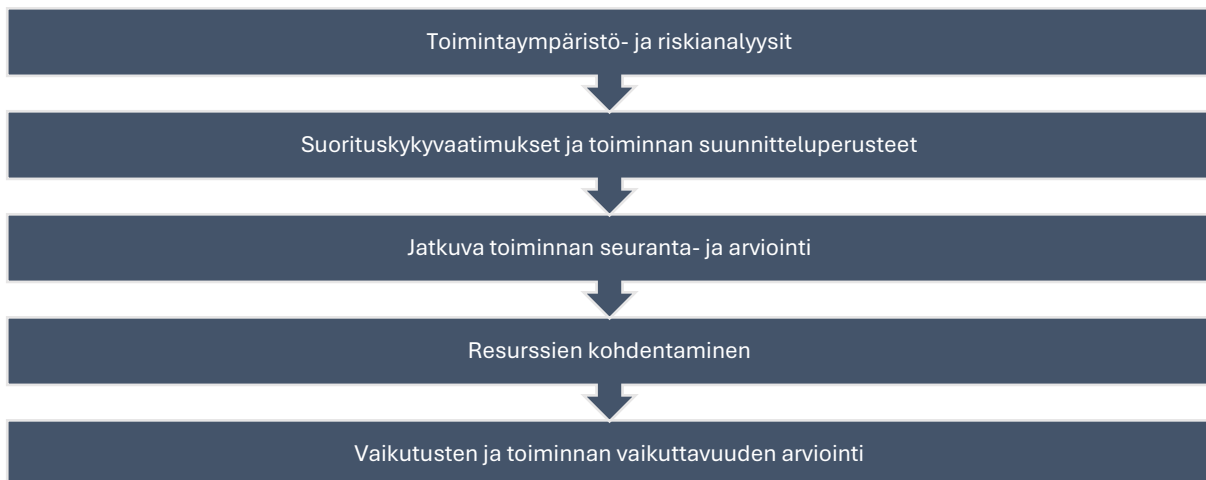
Kolmen vuoden välein päivitettävä [kansallinen riskiarvio](#) muodostaa perustan yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaiselle varautumiselle ja se toimii varautumisen suunnittelussa kaikilla toiminnan tasoilla. Alueellisissa riskiarvioissa huomioidaan tarkemmin alueille ominaiset uhat, mahdolliset häiriötilanteet tai onnettomuudet varautumisen näkökulmasta.

Pelastustoimen palveluiden suunnittelussa tarvitaan lisäksi myös onnettomuuksien ehkäisyn ja pelastustoiminnan suunnittelua tukevaa toimintaympäristö- ja riskitarkastelua. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden suunnittelun riskiperusteisuus sekä pelastustoiminnan suorituskyvyn kohdentaminen vaatii ajantasaista ja ennakoivaa tietoa toimintaympäristöstä ja sen palvelutarpeista.

Alueiden riskiluokitus on keskeinen työväline palveluiden kohdentamiseen ja palveluiden toteutumisen mittaamiseen lyhyellä aikavälillä (< 5 v.). Tämän lisäksi suorituskyvyn, resurssien, osaamistarpeiden ja investointien suunnitteluun tarvitaan pitkän (> 5 v.) aikavälin näkyvyyttä. Strateginen suunnittelu voi hyödyntää toimintaympäristön ja riskien ennakointiin liittyvien muutosilmiöiden tunnistamisesta saatavia tietoja jo vuosia ennen, kun niiden vaikutus näyttäytyy konkreettisina muutoksina palvelutarpeessa.

Muutosilmiöiden, niiden todennäköisyyden ja vaikuttavuuden mittaluokan tunnistaminen on ensimmäinen askel systemaattiseen ja ennakoivaan palveluiden suunnitteluun. Toimintaympäristöanalyysiprosessin vahvistumista tuetaan tälläkin hetkellä TKI-toiminnan ja tietohallinnon kehittämisen toimenpitein.

Palvelutarpeisiin vastaaminen onnettomuuksien ehkäisyn ja pelastustoiminnan palveluilla edellyttää toimintaympäristön ja sen muutoksiin perustuvaa suorituskykyvaatimusten arvioimista, suunnitellun suorituskyvyn säännöllistä seuranta- ja arvioimista sekä resurssien tarkoituksenmukaista, kustannustehokasta ja vaikuttavaa kohdentamista osana kustannusten hillinnän tavoitetta. Palveluiden vaikutukset ja toiminnan vaikuttavuus voidaan pitkällä aikavälillä havaita ihmisten turvallisuuden parantumisena, onnettomuuksien vähenemisenä sekä tehokkaana pelastustoimintana (kuva 1).

Kuva 1 Palveluiden tarpeeseen vastaaminen on monivaiheisen suunnittelu- ja arviointiketjun tulos

Muutoksiin varautuminen¹

Hyvinvointialueiden asiantuntijoiden vuoden 2025 keväällä kuvaamia muutostekijöitä, jotka todennäköisesti vaikuttavat pelastustoimialan ja hyvinvointialueiden toimintaan. Kaikki mainitut tekijät oli arvioitu vaikutuksiltaan suuriksi ja todennäköisiksi.

Taulukko 1 Arvioidut muutosilmiöt > 5 v.

Muutosilmiö	Mihin ja miten täytyy varautua?
Poliittiset muutosilmiöt	<ul style="list-style-type: none"> - Hybridivaikuttaminen ja yleinen turvallisuustilanne, mm. Itärajan tilanne, informaatiovaikuttaminen ja Euroopan kiristynyt turvallisuustilanne. - Toimenpiteiden osalta tarvetta on toiminnan ja johtamisen yhtenäistämiseksi, haasteena mainitaan hankkeiden irrallisuus ja resurssien puute. - Keskeisenä osana kriisinkestävyyttä ja turvallisuutta on aktiivisesti ylläpitää kansalaisten luottamusta viranomaisiin. - Rahoitusmallia tulisi kehittää siten, että se huomioisi paremmin alueelliset riskit etenkin harvaan asutun alueen ja suurteollisuuden osalta.
Taloudelliset muutosilmiöt	<ul style="list-style-type: none"> - Julkisen talouden paineet ja kiristyminen, investointien riittämättömyys tai lykkäytyminen, väestön tai alueiden eriarvoistuminen, pelastustoimen rahoituksen riittämättömyys tai kehittämistarve, säästövaatimukset ja kustannusten nousu, hyvinvointialueiden rahoitusmallien haasteet. - Rahoituksen riittämättömyys tuottaa riskin toiminnalle, mm. investoinnit lykkäntyvät ja kalusto vanhenee sekä korjausvelka kasvaa. Resurssien niukkuus heikentää myös sidosryhmäyhteistyön toteuttamista. - Alueen väestön osalta yhteiskunnan taloudellinen tilanne (ja sen muutos) tuottaa eriarvoisuutta ja vaikuttaa sitä kautta turvallisuuteen ja omatoimiseen varautumiseen.
Sosiaaliset muutosilmiöt	<ul style="list-style-type: none"> - Väestörakenteen muutokset (mm. ikääntyminen, monimuotoistuminen), kaupungistuminen, eriarvoistuminen, syrjäytyminen, yhteisöllisyyden heikkeneminen ja yhteiskunnallinen polarisaatio. - Väestön ikääntyminen tuottaa palvelutarpeen kasvua, erityisesti kotona asumisen tukemisessa. - Harvaan asuttujen alueiden laajentuminen kaupungistumisen seurauksena vaikuttaa palveluiden järjestämiseen. Kuten myös vapaaehtoistoimijoiden puute vaikuttaa sopimuspalokuntien toimintaan. - Tarvetta on myös monikieliselle ja selkokieliselle turvallisuusviestinnälle.

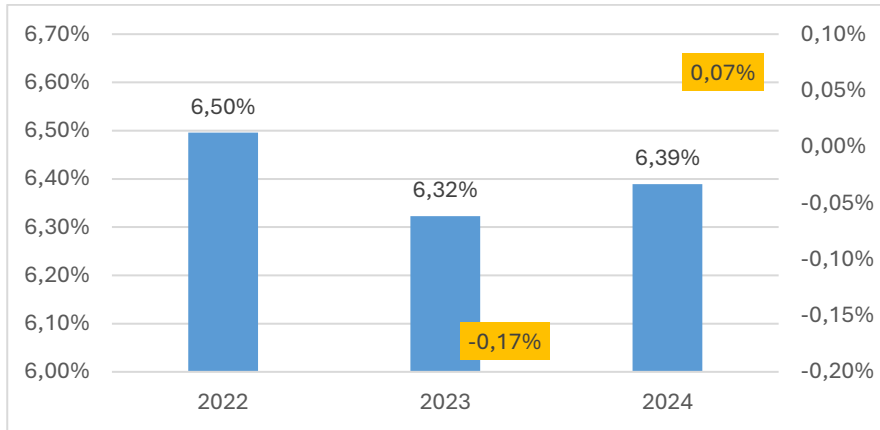
¹ Vuoden 2025 keväällä tietopyynnöllä kysyttiin pelastustoimen asiantuntijoiden näkemystä keskeisistä muutosilmiöistä valtakunnallisesti ja hyvinvointialueen näkökulmasta

<p>Teknologiset muutosilmiöt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tekoälyn ja robotiikan kehittyminen, järjestelmien haavoittuvuus ja kyberturvallisuus, digitalisaation vaikutukset palveluntuotantoon, uudet energiateknologiat ja vihreä siirtymä, osaamisen ja koulutuksen kehittämistarpeet. - Tekoälyn ja robotiikan tuottamat mahdollisuudet tiedolla johtamiseen ja operatiiviseen toimintaan, mutta tiedon luotettavuus ja muut riskit on huomioitava kehityksessä. - Teknologiariippuvuus lisää myös toiminnan häiriöherkkyyttä. Tällä hetkellä ongelmia on myös hyvinvointialueiden ja pelastustoimen tietojärjestelmien yhteensopivuudessa. - Teknologian kehitys vaatii myös jatkuvaa henkilöstön koulutusta ja varautumisen huomioimista
<p>Lainsäädännölliset muutosilmiöt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pelastuslaki, valmiuslainsäädäntö, rahoituslaki, EU-direktiivit sekä rakentamisen ja ympäristön sääntely. - Ehdotetaan pelastuslain ja valmiuslain uudistamista etenkin tarve koskee velvoitteiden ja ohjeistuksen selkeyttämistä. - Rakentamisen sääntelyllä on vaikutuksia onnettomuuksien ehkäisyyn ja asiakasrajapintaan. - Tiedon hyödyntämiseen vaikuttavat tietosuoja ja tiedonsaantiin liittyvät lainsäädännölliset muutokset. - EU-direktiivien ja kansainvälisten velvoitteet tuottavat vaikutuksia mm. CBRNE-strategiaan ja resurssitarpeisiin.

Korkean riskiluokan alueet (I ja II)

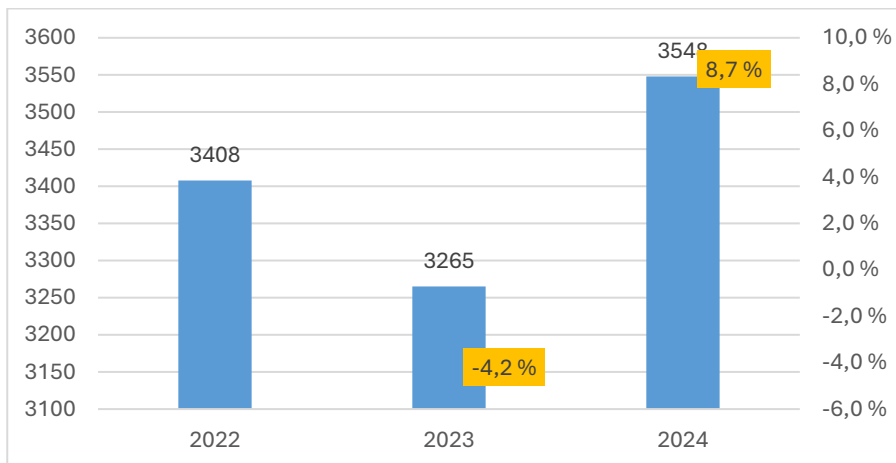
Riskiluokkien I ja II määrä vaihtelee alueen ominaisuuksien mukaan (asukasluku, kerrosala). Tyypillisesti tiheästi asutuilla hyvinvointialueilla riskiluokkien I ja II osuus alueen pinta-alasta on suuri ja harvaan asutuilla alueilla riskit ovat hajaantuneet laajemmalle alueella. Hyvinvointialueiden pinta-alat ovat pysyneet muuttumattomana, joten riskialueiden I ja II osuutta ja osuuden muutosta pinta-alasta voidaan verrata vuositasolla toisiinsa.

Kuvassa 2 on havainnollistettu vuosien 2022–2024 I ja II riskialueiden määrissä tapahtuneita muutoksia. Keskimäärin valtakunnallisesti laskennallisten riskialueluokkien I ja II osuus pinta-alasta on noin 6–7 %. Kokonaisvaihtelu vuosien välillä on pientä.

Kuva 2 Riskialueluokkien I ja II osuus alueen pinta-alasta % ja vuosimuutos 2022–2024

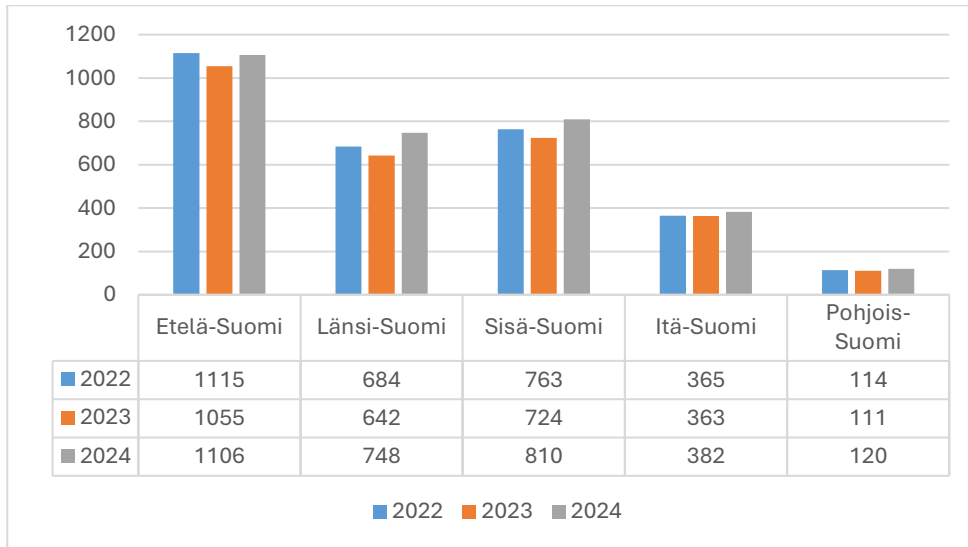
Riskiluokkien I ja II kokonaismäärä vuosina 2022–2024 ja vuosimuutos % on esitetty kuvassa 3. Määrien muutokseen vuositasolla vaikuttavat laskentakaavan mukaisesti väestömäärä ja rakennuskanta. Korkeariskisten alueiden määrä on vaihdellut tasolla 3 300–3 500 km².

Kuva 3 Riskialueiden I ja II määrä 2022–2024

29.5.2026

Kuvassa 4 on näkyvissä riskialueiden I ja II jakautuminen yhteistyöalueille. Korkeariskisiä alueita on Etelä-Suomen alueella noin 1 100 km², Länsi- ja Sisä-Suomen YT-alueilla noin 650–800 km²/YTA, Itä-Suomessa noin 350–400 km² ja Pohjois-Suomessa noin 115–120 km².

Kuva 4 Riskialueiden I ja II määrä yhteistyöalueittain.

Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut

- **Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut toteutuvat pääosin palvelutasopäätösten mukaisesti**
 - Valvontasuunnitelma on toteutunut valtakunnallisesti **keskimäärin 88 %** (mediaani 91 %)². Valvontasuunnitelman toteutuminen on jäänyt matalalle tasolle (< 83 %) Varsinais-Suomen, Kanta-Hämeen, Länsi-Uusimaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan alueilla. Korkea toteutumistaso (> 95 %) on ollut Pirkanmaan, Etelä-Karjalan, Itä-Uusimaan, Kainuun ja Helsingin alueilla.
 - Kohdennetun turvallisuusviestinnän **kattavuus on parantunut** ja noussut vuosien 2022 ja 2025 välillä 5 % -> 7 %. Turvallisuusviestinnän toteuttamisessa on alueellisia eroja, Helsingissä ja Keski-Pohjanmaalla kohdennetulla viestinnällä on raportoitu tavoitettavan noin 4 % asukkaista, kun taas Etelä-Karjalassa, Etelä-Savossa, Itä-Uusimaalla, Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa osuus on suurempi (9 %-15 %) (kuva 2).
 - **Keskimäärin tulipalojen määrä on laskenut** vuosien 2018–2022 keskitasosta vuoteen 2025 11 % (kuva 3). Eniten tulipalojen määrä on laskenut (> 24 %) Keski-Pohjanmaalla, Itä-Uusimaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja Kymenlaaksossa. **Tulipalojen määrässä on nousua** Pohjois-Karjalan, Kainuun, Pohjois-Savon ja Lapin alueilla (> 0 %).
- **Palveluiden mitoittaminen ei ole kaikilta osin riskiperusteisesti riittävää (2024 vuoden selvitykset)**
 - Palvelut on tuotettu pääosin palvelutasopäätösten mukaisesti ja suunnitellulla tasolla, palveluiden mitoittaminen ei kuitenkaan ole kaikilta osin riskiperusteisesti riittävää
 - Valvontakäyntejä ja turvallisuusviestintää on vähennetty, eikä toiminnan suunnitteluun ja osaamisen kehittämiseen ole pystytty panostamaan riittävästi
 - Yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen kanssa hyvinvointialueen sisällä on vahvistunut
 - Onnettomuuskehityksen seuranta sekä palontutkinta ja tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen poliisille edellyttävät useilla alueilla kehittämistä
 - Päivystävä palotarkastaja -toiminto on muodostunut tärkeäksi ohjaus- ja neuvontapalvelujen muodoksi
 - Omatoimiseen varautumiseen ja väestönsuojeluun liittyvät aiheet ovat korostuneet neuvonnassa ja turvallisuusviestinnässä

² Pronto 2025

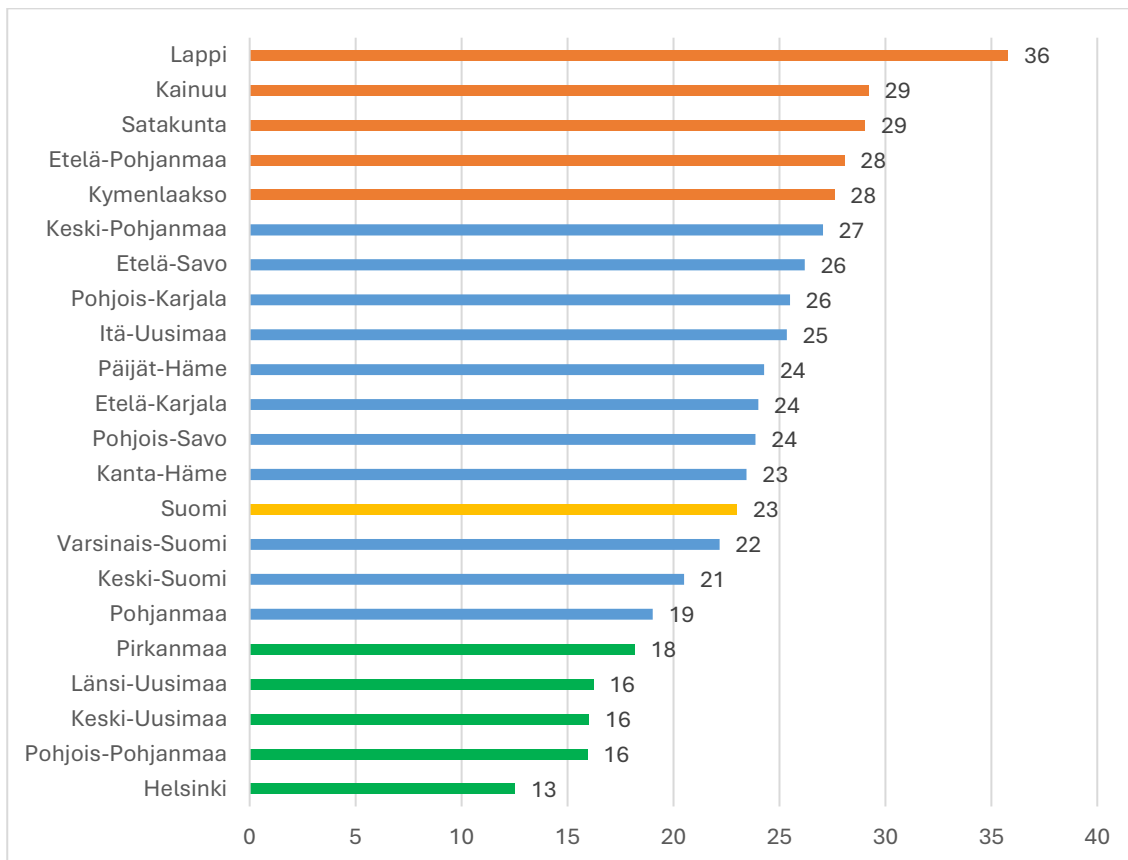
Tulipalojen määrä ja muutos

Tulipalojen määrän suhde yhteistyöalueen väestö- ja rakennuspohjaan on esitetty taulukossa 2. Keskimäärin Suomessa on 23 tulipaloa/10 000 asukasta vuodessa (mediaani 24). Taustatekijöitä aluekohtaisille eroille voivat olla esimerkiksi väestötiheyden, matkailuun ja kausivaihteluun liittyvät tekijät.

Taulukko 2 Väestömäärän ja rakennuskannan yhteys tulipalojen määriin

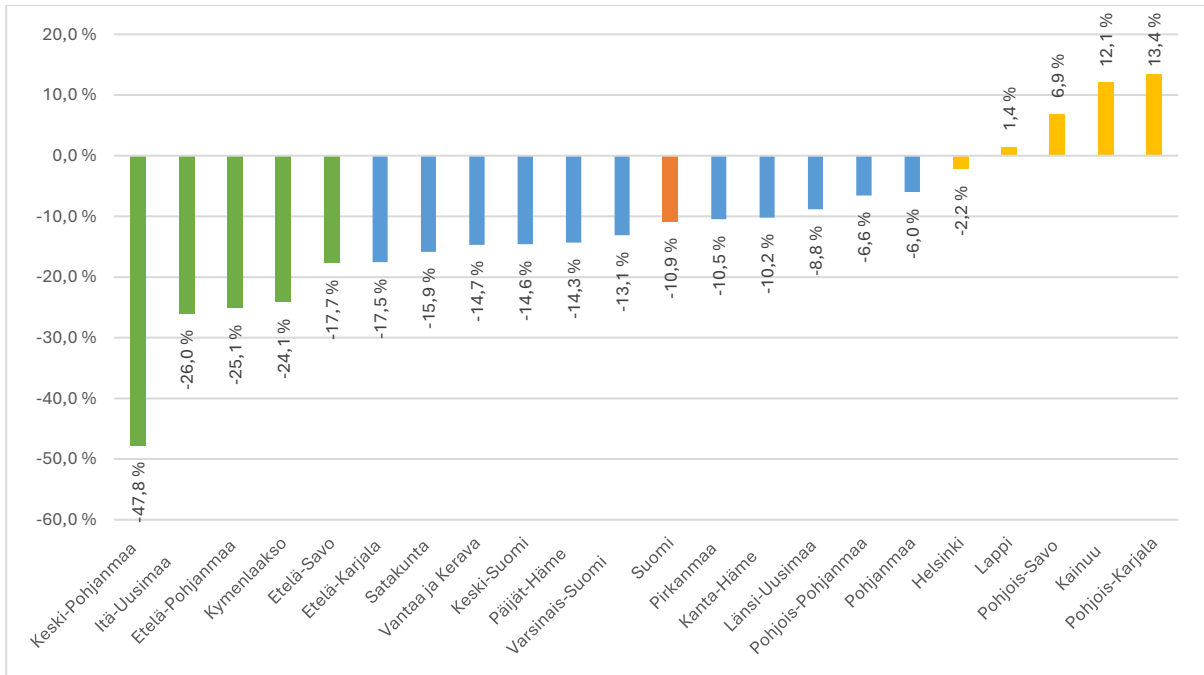
YTA	Tulipalot/ 10 000 asukasta 2022–2025	Tulipalojen määrän muutos 2025 vs. 5 v. keskiarvo (2018–2022)	Tulipaloa/rakennusten 100 000 m2	Tulipaloa/ asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten 100 000 m2
Etelä-Suomi	21	-15 %	1,8	2,9
Länsi-Suomi	23	-12 %	2,1	3,4
Sisä-Suomi	24	-15 %	2,1	3,4
Itä-Suomi	25	-3 %	2,3	3,5
Pohjois-Suomi	27	-12 %	2,7	4,2
Suomi	21	-11 %	2,1	3,3

Tulipalot suhteessa hyvinvointialueiden asukasmäärään vuosilta 2022–2025 on esitetty kuvassa 5. Lapin hyvinvointialueella tulipaloja suhteessa vakituisen asukasmäärään on eniten (36 tulipaloa/10 000 asukasta) ja Helsingin alueella suhdeluku on pienin (13 tulipaloa/10 000 as.), selittäviä tekijöitä voivat olla toimintaympäristön erot ja suhdelukua nostanevat myös matkailijoiden ja kausiasutuksen määrä.

Kuva 5 Tulipalojen kokonaismäärä/10 000 asukasta 2022–2025

29.5.2026

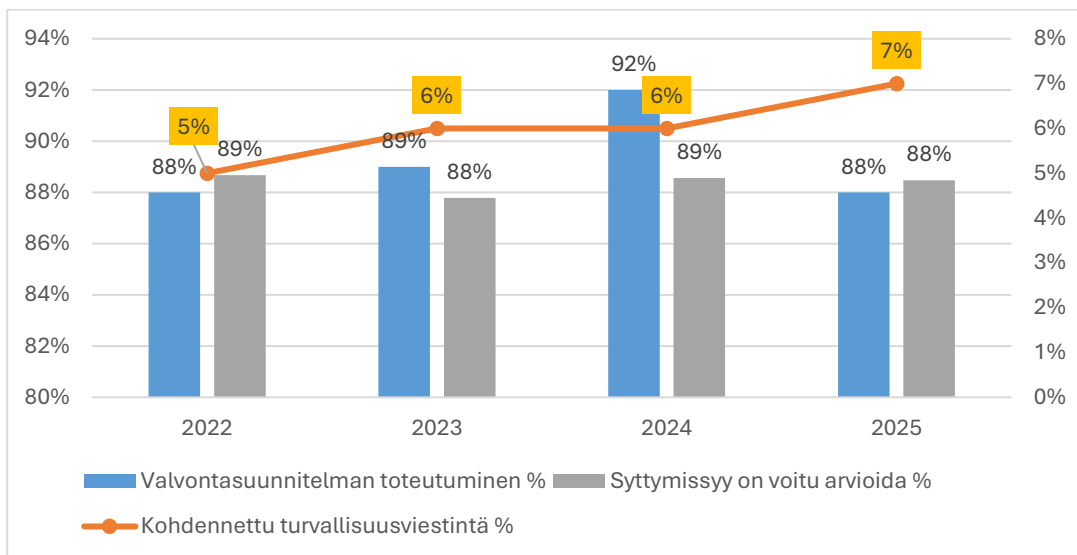

Kuva 6 Tulipalojen kokonaismäärän muutos (%) 2025 vuoden 2018–2022 keskiarvoon verrattuna hyvinvointialueittain

Turvallisuusviestintä, valvonta ja palontutkinta

Onnettomuuksien ehkäisyn toiminnallisina mittareina käytetään valvontasuunnitelman toteutumista % ja kohdennettua turvallisuusviestintää (asukasmäärästä tavoitettu %). Valvontasuunnitelma on toteutunut vuodesta 2022 tasolla 88–92 %. Vuoden 2024 valvontaprosentti on keskimääräistä korkeampi ja todennäköisesti liittyy koronavuosina syntyneen valvontavelan korjaamiseen. Kohdennettu turvallisuusviestintä on tavoittanut yhä useamman asukkaan vuodesta 2022 lähtien (5 % ->7%). Tulipalojen sytymissyyn selvittäminen on pysynyt tasolla 88–89 %.

Toimintatietojen ja tulipalojen määrän muutoksen alueellista vaihtelua on kuvattu taulukossa 4. Värillä on korostettu hyvinvointialueet, joilla tulipalojen määrä on laskenut eniten (alakvartaali yhteensä -28,2 %) ja toisaalta tulipalojen muutos on ollut kasvusuuntainen (yläkvartaali +6,3 %).

Kuva 7 Valvontasuunnitelman toteutuminen, sytymissyyn arviointi % ja kohdennetun turvallisuusviestinnän toteutuminen 2022–2025.

Taulukko 3 Hyvinvointialueiden valvontasuunnitelman toteutuminen, sytymissyyn arviointi ja kohdennettu turvallisuusviestintä vuonna 2025

Hyvinvointialue	Tulipalojen määrän muutos 2025 vs. 5 vuoden keskiarvo	Valvontasuunnitelman toteutuminen A1-A6-kohteet %	Sytymissyntä ei ole voitu arvioida %	Kohdennettu turvallisuusviestintä, osallistujia väkiluvusta (%)
Keski-Pohjanmaa	-47,8 %	80 %	9,2 %	4 %
Itä-Uusimaa	-26,0 %	100 %	5,0 %	10 %
Etelä-Pohjanmaa	-25,1 %	93 %	6,8 %	6 %
Kymenlaakso	-24,1 %	94 %	16,9 %	7 %
Etelä-Savo	-17,7 %	83 %	16,6 %	9 %
Etelä-Karjala	-17,5 %	97 %	7,0 %	9 %
Satakunta	-15,9 %	84 %	8,3 %	7 %
Vantaa ja Kerava	-14,7 %	93 %	15,7 %	7 %

Keski-Suomi	-14,6 %	91 %	9,7 %	8 %
Päijät-Häme	-14,3 %	86 %	16,2 %	7 %
Varsinais-Suomi	-13,1 %	65 %	9,8 %	6 %
Pirkanmaa	-10,5 %	96 %	10,7 %	5 %
Kanta-Häme	-10,2 %	69 %	12,4 %	6 %
Länsi-Uusimaa	-8,8 %	70 %	9,1 %	5 %
Pohjois-Pohjanmaa	-6,6 %	82 %	7,5 %	6 %
Pohjanmaa	-6,0 %	95 %	9,8 %	5 %
Helsinki	-2,2 %	100 %	13,0 %	4 %
Lappi	1,4 %	94 %	16,4 %	5 %
Pohjois-Savo	6,9 %	88 %	15,4 %	7 %
Kainuu	12,1 %	100 %	15,9 %	15 %
Pohjois-Karjala	13,4 %	85 %	10,8 %	11 %
Koko maa	-10,9 %	88 %	11,5 %	7 %

Pelastustoiminnan palvelut

Pelastustoiminnan palveluiden kyky järjestää alueen toimintavalmius riskien ja uhkien mukaisesti on heikentynyt

- **Toimintavalmiuden tulee olla riskejä ja uhkia vastaavalla tasolla, useissa suorituskyvyissä kehittämistarpeita**
 - Pelastustoiminnan suorituskykyä on arvioitu vuoden 2025 hyvinvointialueiden selvityksissä asteikolla 0-100 (0 = ei toteudu, 100 = toteutuu hyvin). Eniten kehitettävää on raportoitu³ toimintavalmiuden määrittelyyn, rakennuspalojen, vesipelastamisen sekä kansainvälisen avun antamisen sekä vastaanottamisen suorituskyvyissä (< 69 %). Kattavammin (> 76 %) suorituskyky toteutuu maastopalojen, liikenneonnettomuuksien, virka-avun, muiden paikallisten riskien ja pelastustoiminnan johtamisen osalta.
 - Pelastustoiminnan suorituskyvyn kokonaistaso on hyvinvointialueiden oman arvion mukaan keskimääräistä (toteutumistaso 70,8 %) matalampi Länsi-Suomen ja Pohjois-Suomen YT-alueella (< 66 %) ja Etelä-Suomessa keskimääräistä korkeampi (< 81 %).
- **Säästöt uhkaavat koulutettujen pelastajien rekrytointia**
 - Pelastajatarve muodostuu palvelutason ylläpitämisestä, henkilöstön eläköitymisestä sekä pelastajien siirtymisestä alipääallystö- ja pääallystötehtäviin. Pelastajien rekrytointi on hyvinvointialueiden säästöjen vuoksi ollut noin 70 % vähäisempää kuin vaadittava tarve⁴.
- **Sopimuspalokuntatoiminnan ylläpito on tärkeää**
 - Sopimuspalokunnilla ja sivutoimisella henkilöstöllä on tärkeä tehtävä pelastustoimen palvelujärjestelmässä. Elinvoimaisuutta tuetaan sopimalla valtakunnallisesti yhtenäisistä kehittämisrakenteista, toimeenpanemalla alueelliset

³ HVA selvitykset pelastustoimen palveluiden toteutumisesta 2025

⁴ Henkilöstötarveraportti 2026: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7620-06-9>

sopimuspalokuntatoiminnan kehittämisohjelmat sekä taloudellisia edellytyksiä selvittämällä ja arvioimalla. Hyvinvointialueiden säästötoimet vaikuttavat suoraan myös sopimuspalokuntien elinvoimaisuuteen.

- Vuoden 2024 tietojen perusteella⁵ kehitettävää on ollut erityisesti sopimuspalokuntatoiminnan kehittämisohjelman toimeenpanossa Itä-Uudenmaan, Kanta-Hämeen, Etelä-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin alueilla. Sen sijaan terveystarkastuksista sopiminen, koulutuksen ajantasaisuudesta huolehtiminen sekä nuorisopalokunnan toiminnan tukeminen ovat kokonaisuudessaan paremmalla tasolla. Nuoriso-osastotoiminta on vahvaa Varsinais-Suomen, Pohjois-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Lapin ja Helsingin alueilla.
- **Kalusto vanhenee, investointivelka kasvanut**
 - Vuoden 2023–2024 tietojen perustella ajoneuvokalusto on vanhenemassa. Sammutusautojen keski-ikä yli 16 vuotta, säiliöautojen keski-ikä yli 17 vuotta (2023–2024). Tilanne ei ole muuttunut uusimpien tietojen mukaan; sammutusautojen keski-ikä on vuoden 2025 tietojen perusteella noussut 19 vuoteen ja säiliöautojen keski-ikä 18 vuoteen. Venekulkuneuvojen keski-ikä vuonna 2025 on ollut 24 vuotta⁶.
 - Keskimääräistä vanhempaa kalusto on Satakunnassa, Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Savossa ja Keski-Suomessa; näillä alueilla keskimääräinen sammutus- ja säiliökaluston keski-ikä on 22 vuotta ja venekaluston ikä 28 vuotta. Uusinta kalusto on Vantaa-Keravan ja Keski-Uusimaan, Länsi-Uusimaan, Pohjois-Pohjanmaan, Helsingin ja Lapin alueilla; näillä alueilla kaluston ikä on keskimäärin 15 vuotta. Näillä alueilla myös venekalusto on Pohjois-Pohjanmaata ja Helsinkiä lukuun ottamatta keskimäärin nuorempaa (noin 15 vuotta).

Pelastustoiminnan tehtävämäärät

Pelastustoiminnan kokonaistehtävämäärä, kiireellisten tehtävien määrä ja liikenneonnettomuuksien määrä suhteessa asukasmäärään yhteistyöalueittain vuosina 2022–2025 on esitetty taulukossa 4. Pelastustoiminnan kokonaistehtävämäärä keskimäärin on noin 183 tehtävää/10 000 asukasta kohden vuodessa (171–193/10 000 as.).

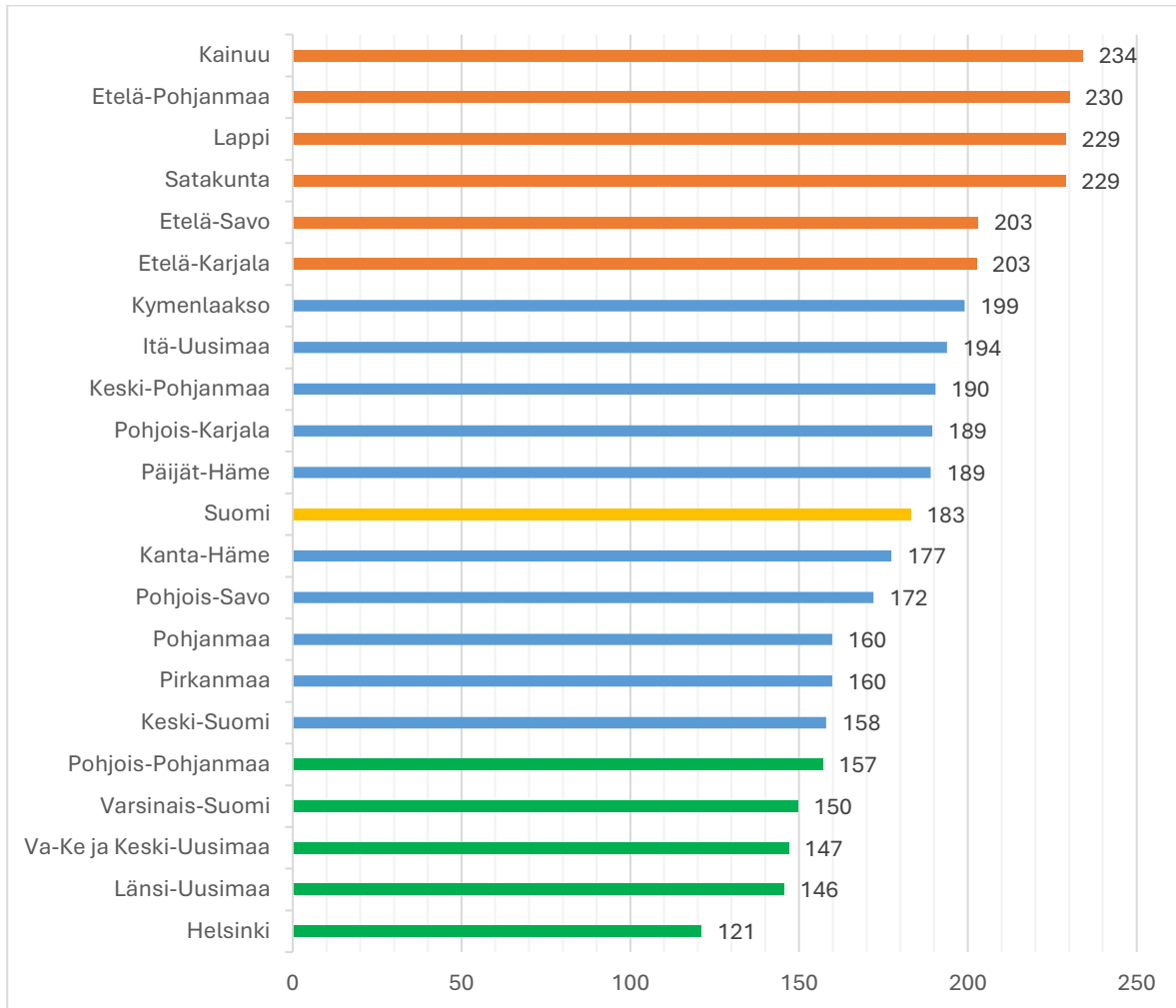
Taulukko 4 Kokonaistehtävämäärä suhteessa asukasmäärään 2022–2025 ja vuoden 2025 ero viiden vuoden (2021–2024) keskiarvoon.

YTA	A-D tehtävät/ 10 000 asukasta	A-D tehtävämäärä n muutos 2025 (%) vs. 5 v. keskiarvo.	A-B tehtävät/ 10 000 asukasta	Kiireellisten tehtävien osuus %	Liikenne- onnettomuus (AB) /10 000 asukasta	Liikenne- onnettomuus (AB) osuus kaikista (%)
Etelä-Suomi	171	-14 %	110	66 %	17	12 %
Länsi-Suomi	179	+8 %	116	65 %	21	15 %
Sisä-Suomi	189	0 %	127	65 %	24	15 %
Itä-Suomi	181	-12 %	107	60 %	19	15 %
Pohjois-Suomi	193	-7 %	129	66 %	23	16 %
Suomi	183	-7 %	109	65 %	19	14 %

⁵ SM selvitys palveluiden ja talouden tilasta

⁶ Lupa- ja valvontavirasto, arviointiryhmän tiedot vuodesta 2025 (päätoimisen ja sopimuspalokunnan ajoneuvokalusto)

Kuvassa 8 on esitetty pelastustoiminnan kokonaistehtävämäärä 2022–2025 suhteessa asukasmäärään (t/10 000 as.). Keskimäärin kokonaistehtävämäärä on Suomessa 183 tehtävää/10 000 as. (121–234). Suurin tehtäväpaine (>202 t/10 000 as) kohdistuu Kainuun, Etelä-Pohjanmaan, Lapin ja Satakunnan alueille (229–234) sekä Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon alueille (203 t/10 000 as.). Matalin tehtäväpaine (<158 t/10 000 as.) suhteessa asukasmäärään on Helsingin, Länsi-Uusimaan, Vantaan ja Keravan, Keski-Uusimaan, Varsinais-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan alueilla (121–157).

Kuva 8 Kokonaistehtävämäärä/10 000 as. 2022–2025

Pelastustoiminnan suorituskyky

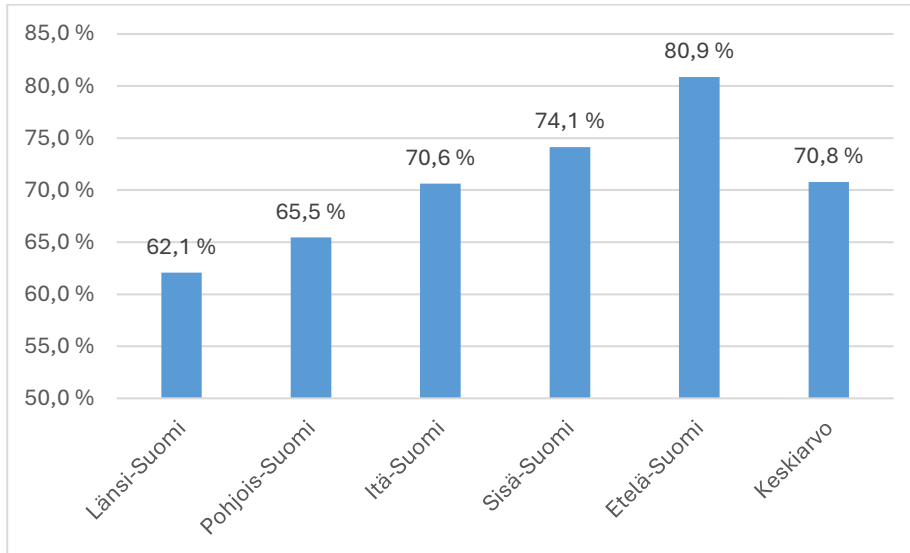
Pelastustoiminnan suorituskykyä on selvitetty hyvinvointialueiden selvityksissä. Asteikollinen arviointi toteutettiin ensimmäistä kertaa vuoden 2025 osalta yhdistettynä laadulliseen tietoon.

Raportoitujen tietojen perusteella maastopalojen, liikenneonnettomuuksien, virka-avun, muiden paikallisten riskien, pelastustoiminnan johtamisen osalta suorituskyky on hyvällä tasolla (> 77 %). Eniten kehitettävää on rakennuspalojen, vesipelastamisen, kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen suorituskyvyissä (< 70 %). Kokonaisuudessaan suorituskyvyn toteutumistaso on kohtuullisella tasolla 73 % (0–100).

Kuva 9 Pelastustoiminnan suorituskyvyn taso HVA selvitysten perusteella 2025

Yhteistyöalueittain tarkasteltuna (kuva 10) suorituskyvyn kokonaistaso toteutuu parhaiten Etelä-Suomen alueella (82 %), eniten kehitettävää on Länsi-Suomen alueella (62 %). Tietoja on kysytty ensimmäistä kertaa vuoden 2025 osalta ja vastaaminen ei ole vielä harmonisoitunut alueiden välillä. Suorituskyvyn tasosta alueittain ei voi tässä vaiheessa vetää vahvoja johtopäätöksiä, mutta suorituskyvyn taso tehtäväkohtaisesti on linjassa alueiden välillä.

Kuva 10 YTA suorituskyvyn taso 2025 asteikolla 0-100 (100 = toteutuu hyvin).

Toimintavalmiusaika

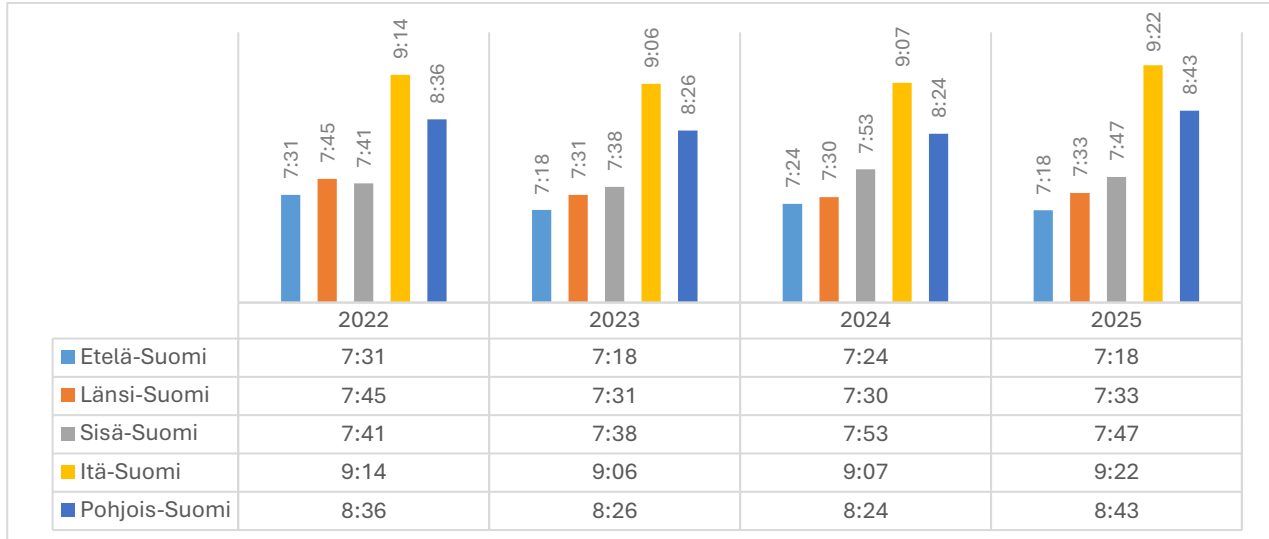
Toimintavalmiuden kokonaismäärittely perustuu toimintavalmiuden suunnitteluohjeeseen⁷. Toimintavalmiusajan toteutumista mitataan kiireellisten tehtävien osalta. Tavoiteaika määritetään riskialuealuokituksen avulla siten, että mahdollisimman moni kiireellinen tehtävä tavoitetaan tavoiteajassa. Riskialueet I ja II sijoittuvat pääsääntöisesti tiheästi asutuille keskusta- ja taajama-alueille, ja näille tavoiteaika on määritetty lyhyimmäksi. Valtakunnallisesti ensimmäisen vasteen mediaaniaika on pysynyt alle 8 minuutin ja tehokkaan pelastustoiminnan vasteaika alle 12 minuuttia (taulukko 5).

Taulukko 5 Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika: ensimmäinen vaste ja pelastustoiminnan aloittaminen.

Vuosi	Ensimmäinen vaste		Pelastustoiminta	
	%	Mediaani	%	Mediaani
2022	81	7:36	85	12:11
2023	82	7:26	89	11:01
2024	82	7:29	89	11:22
2025	82	7:25	89	11:09

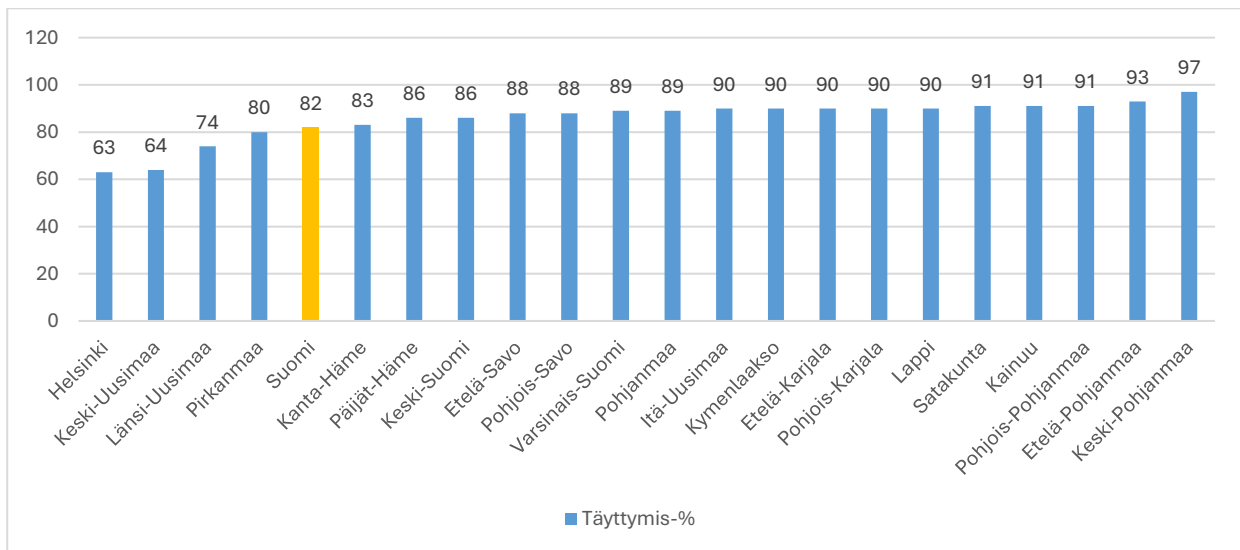
⁷ <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-962-2>

Yhteistyöalueittain tarkasteltuna ensimmäisen vasteen mediaaniaika vaihtelee. Kiireellisten tehtävien tavoittamisen ajalliseen eroon vaikuttavia tekijöitä voidaan pääsääntöisesti kuvata alueen pinta-alaan ja väestötiheyteen liittyvillä tekijöillä. Pitkät ajomatkat, toimintaympäristön vesistöt ja toisistaan kaukana olevat korkean riskin alueet tuovat haasteita tehtävien nopeaan tavoittamiseen. Tiheästi asutulla Etelä-Suomen alueella kiireellisten tehtävien ensimmäisen vasteen mediaaniaika pysyttelee alle 8 minuutin ja harvaan asutuilla yhteistyöalueilla tehtävien tavoittaminen on alle 10 minuuttia (kuva 11).

Kuva 11 Ensimmäisen vasteen mediaaniaika yhteistyöalueittain 2022–2025

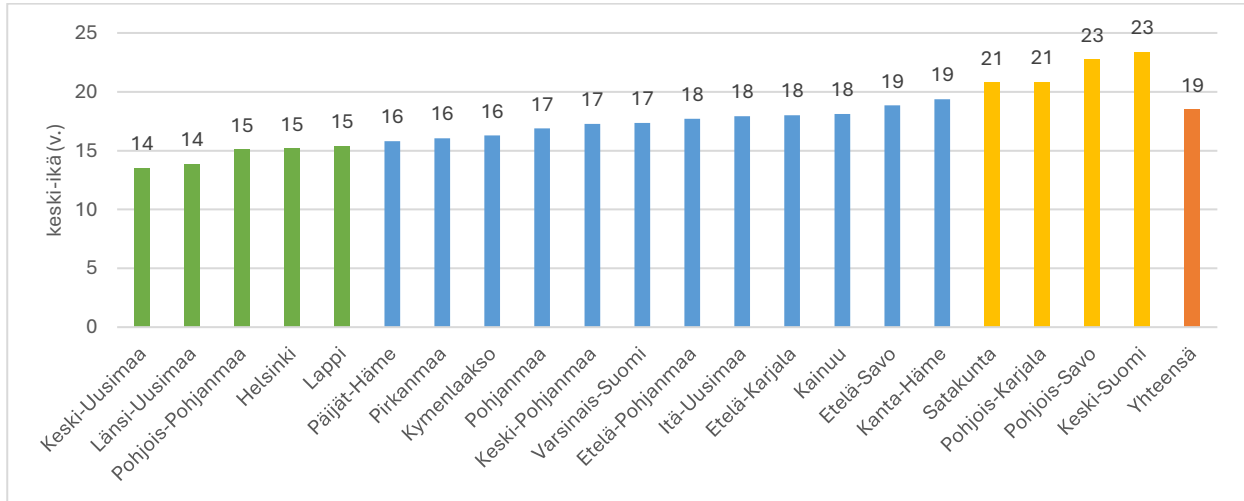
Hyvinvointialueittain tarkasteltuna kiireellisten tehtävien ensimmäisen vasteen tavoiteajan täyttyminen vaihtelee välillä 63-97 %, keskimäärin tavoite täytty 82 %. Tavoittamisaikatavoitteen vaihteluun vaikuttavia tekijöitä ovat riskiluokkien määrä ja sijainti, välimatkat, tehtävien määrä sekä resursointi ja palveluverkko.

Kuva 12 Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen täyttyminen 2025

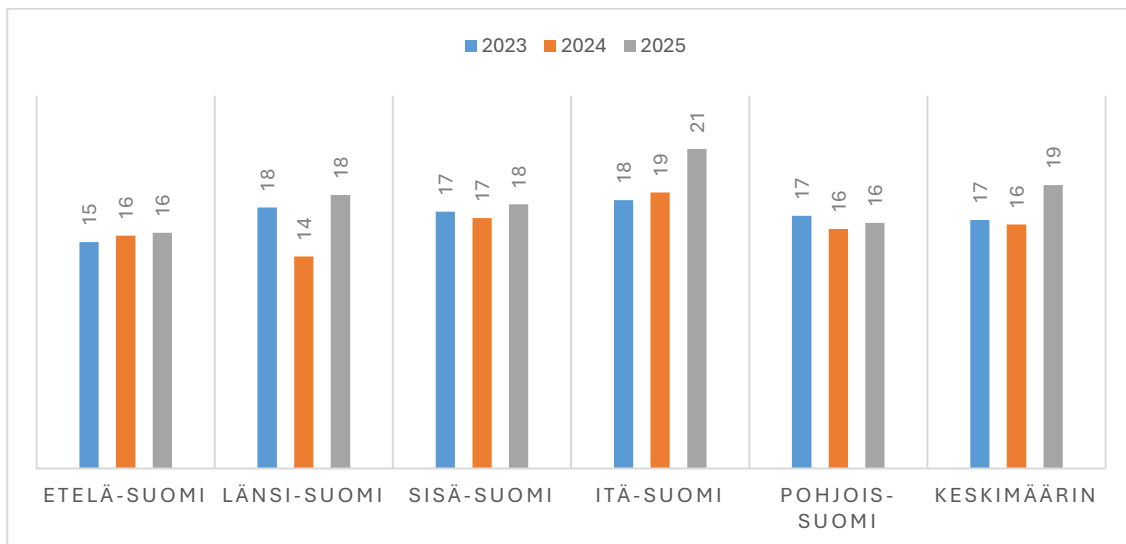
Pelastustoiminnan kaluston ikä

Vuoden 2023–2024 tietojen perustella ajoneuvokalusto on vanhenemassa. Sammutusautojen keski-ikä yli 16 vuotta, säiliöautojen keski-ikä yli 17 vuotta (2023–2024). Tilanne ei ole muuttunut uusimpien tietojen mukaan (kuva 13); sammutusautojen keski-ikä on vuoden 2025 tietojen perusteella noussut 19 vuoteen ja säiliöautojen keski-ikä 18 vuoteen. Venekulkuneuvojen keski-ikä vuonna 2025 on 24 vuotta⁸.

Kuva 13 Sammutus- ja säiliösammutusautojen keski-ikä (v.) 2025

Sammutus- ja säiliösammutusautojen keski-ikä on noussut erityisesti Itä-Suomen YT-alueella (kuva 14).

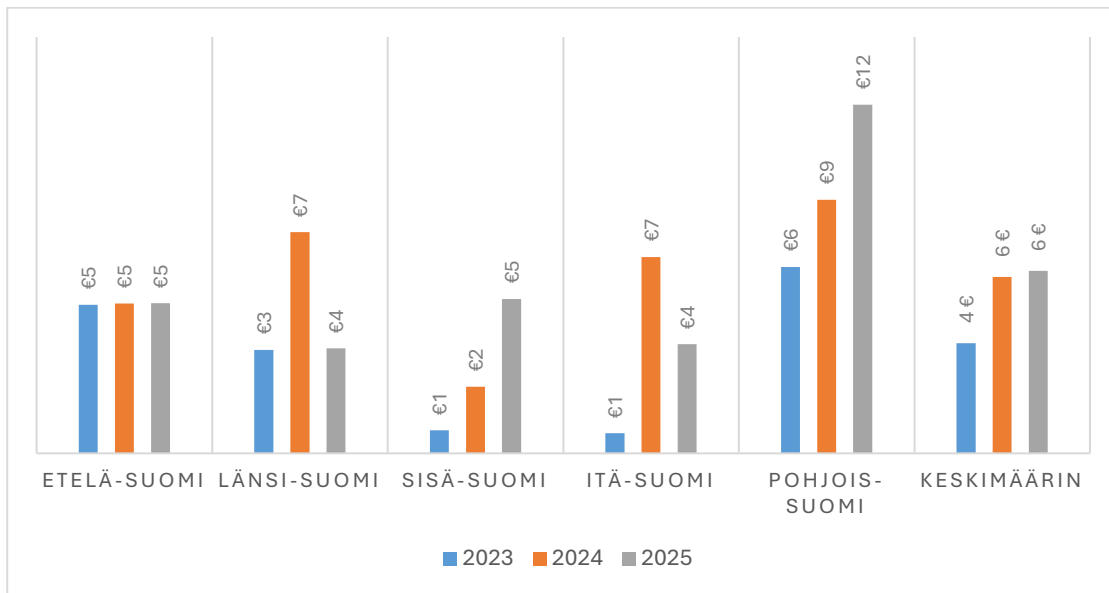

Kuva 14 Sammutus- ja säiliösammutusautojen keski-ikä 2023–2025

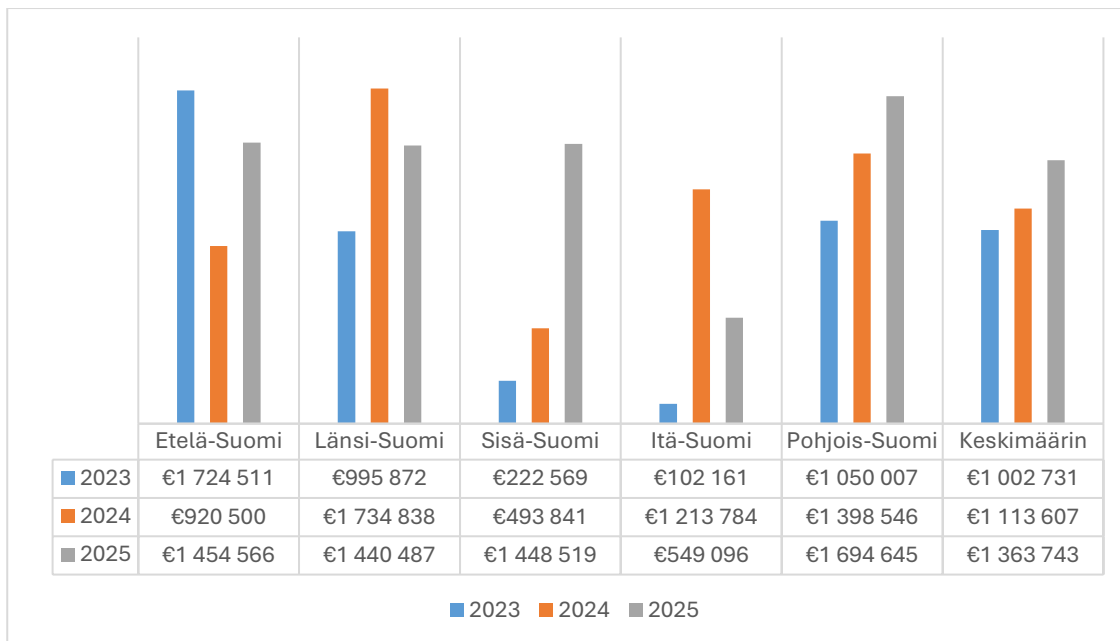
⁸ Lupa- ja valvontavirasto, arviointiryhmän tiedot vuodesta 2025 (päätöimisen ja sopimuspalokunnan ajoneuvokalusto)

Investointien kehitys

Alueiden toimittamien investointierittelyiden perusteella voidaan nähdä kuljetusvälineisiin tehdyt investoinnit 2023–2025. Kaikilta alueilta ei ole muistion laatimisen hetkellä saatavissa tietoja vuodelta 2025. Voidaan kuitenkin nähdä, että investointitaso Suomessa keskimäärin on noussut vuoden 2023 4 €/as. vuoden 2024–2025 tasolle 6 €/as. kategoriassa pelastustoimen kuljetusvälineet (kuva 15). Myös keskimääräinen kuljetusvälineisiin käytetty summa on noussut ja on vuonna 2025 noin 1 400 000 €.

Kuva 15 Investoinnit kuljetusvälineisiin €/as. 2023–2025

Kuva 16 Investoinnit kuljetusvälineisiin € 2023–2025

29.5.2026

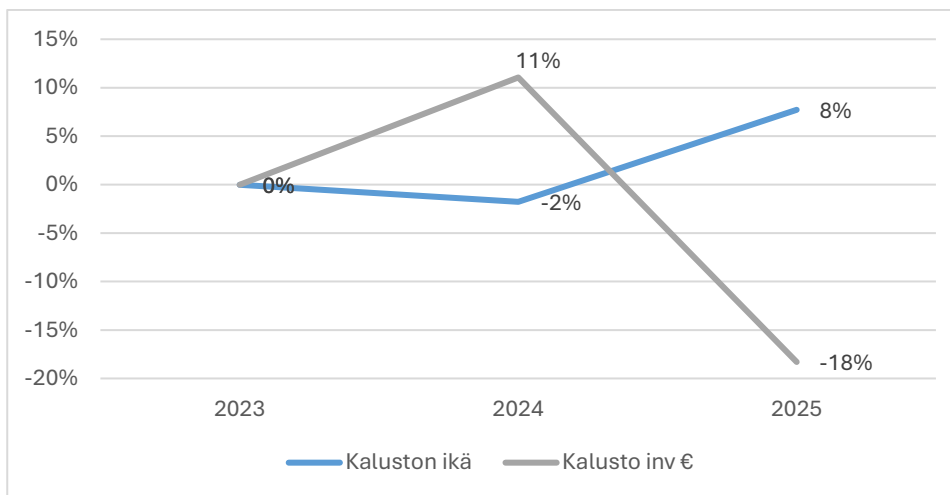
Seurattaessa muutosta vuosien 2023–2025 välillä (kuva 17), voidaan havaita, että kuljetusvälineisiin tehtyjen investointien määrä on vuonna 2024 noussut noin 11 % vuoden 2023 tasosta. Sammutus- ja säiliökaluston ikä on samalla aikavälillä laskenut noin 2 %. Kuljetusvälineiden investointitaso⁹ laskiessa, myös kaluston keskimääräinen ikä kääntyy nousuun. Tietoja tarkasteltaessa tulee myös huomioida, että vasta investointipäätösten jälkeen kalustohankinnat käynnistyvät ja toisekseen täysin luotettavaa tietoa kaluston iästä ei ole aikaisemmilta vuosilta saatavilla.

Ajoneuvokaluston kuntoa seurataan alueilla ja tavoitetilassa uusiminen toteutetaan suunnitelman mukaisesti. Kansainvälisesti arvioiden (mm. NFPA¹⁰), ajoneuvokaluston ja välineistön kunto tulisi tarkastaa 15 vuoden kuluttua ja 25 vuoden kuluttua kalusto poistaa kokonaan käytöstä. Lupa- ja valvontaviraston arvioinnissa on käytetty 20 ikää raja-arvona tarkasteltaessa ajoneuvokalustoa hyvinvointialueittain.

Taulukko 6 Lupa- ja valvontaviraston arviointitiedot kaluston iästä 2025

Ensilähdön ajoneuvokalusto 2025	Keski-ikä (v)	Yli 20 vuoden ikäiset %
Sammutus- ja säiliösammutusautot	19	37 %
Säiliöautot	18	42 %
Veneet yli 10 m	26	70 %
Veneet alle 10 m	24	59 %
Vesikulkuneuvot yhteensä	23	57 %
Miehistöautot	13	24 %
Tikas- puomitikas- ja nostolava-autot	17	33 %
Muut ajoneuvot	13	21 %
Ajoneuvokalusto yhteensä	19	43 %

Vuoden 2025 tietojen perusteella kuljetusvälineisiin investoitu kokonaissumma on laskenut vuodesta 2024 kokonaissummana 18 %. Osa tiedoista puuttuu raportoinnista (29.5.2026), ja todennäköisesti ero edelliseen vuoteen kaventuu tietojen täydentyessä.

Kuva 17 Kaluston keskimääräisen iän ja kuljetusvälineisiin investoitu kokonaissumman vuosimuutos 2023–2025

⁹ Hyvinvointialueet ovat voineet kirjata tietoja investointeihin myös kohtaan muut koneet ja kalusto.

¹⁰ <https://www.fireapparatusmagazine.com/fire-apparatus/fire-chief-considerations-making-the-case-for-apparatus-replacement/>

Taulukko 7 Pelastustoimen investointierittely kuljetusvälineet € 2023–2025 ja sammutus- ja säiliösammutusautojen keski-ikä muutokset

HVA	2023	2024	2025	Kaluston keski-ikä 2025 (v.) ¹¹
Suomi yhteensä	22 060 078 €	24 499 363 €	20 016 240 €	19
Keskimäärin/HVA	1 002 731 €	1 113 607 €	1 177 426 €	19
Etelä-Karjala	0 €	615 190 €		18
Helsinki	7 212 028 €	1 181 179 €	3 004 300 €	15
Itä-Uusimaa	1 026 886 €	1 907 019 €	827 633 €	18
Kymenlaakso	1 376 242 €	1 136 901 €	1 448 780 €	16
Länsi-Uusimaa	2 708 489 €	1 093 618 €	2 304 685 €	14
Päijät-Häme	471 291 €	539 735 €	499 398 €	16
Vantaa ja Kerava ja KU	1 001 148 €	890 360 €	2 097 169 €	14
Pohjanmaa	543 347 €	2 510 888 €		17
Satakunta	895 150 €	1 038 537 €	957 999 €	21
Varsinais-Suomi	1 549 119 €	1 655 090 €	1 243 336 €	17
Etelä-Pohjanmaa	0 €	0 €		18
Kanta-Häme	272 868 €	981 860 €	1 865 224 €	19
Pirkanmaa	394 839 €	499 663 €	2 480 335 €	16
Etelä-Savo	183 013 €	1 369 743 €	882 308 €	19
Keski-Suomi	0 €	1 736 802 €		23
Pohjois-Karjala	185 025 €	1 133 921 €	477 355 €	21
Pohjois-Savo	40 605 €	614 672 €	287 624 €	23
Kainuu	351 119 €	443 908 €	275 346 €	18
Keski-Pohjanmaa	96 604 €	722 823 €	857 701 €	17
Lappi	2 942 840 €	1 974 043 €		15
Pohjois-Pohjanmaa	809 464 €	2 453 412 €	507 047 €	15

Taulukko 8 Pelastustoimen investointierittely kuljetusvälineet €/as. 2023–2025

HVA	2023	2024	2025	Kaluston keski-ikä 2025 (v.) ¹²
Suomi keskimäärin	4 €	6 €	6 €	19
Etelä-Karjala	0 €	5 €		18
Helsinki	11 €	2 €	4 €	15
Itä-Uudenmaa	10 €	19 €	8 €	18
Keski-Uudenmaa	0 €	0 €	0 €	16
Kymenlaakso	9 €	7 €	9 €	14
Länsi-Uusimaa	5 €	2 €	5 €	16
Päijät-Häme	2 €	3 €	2 €	14

¹¹ Lupa- ja valvontaviraston arviointimateriaali 2025¹² Lupa- ja valvontaviraston arviointimateriaali 2025

29.5.2026

Vantaan ja Kerava	4 €	3 €	7 €	17
Pohjanmaa	3 €	14 €	12 €	21
Satakunta	4 €	5 €	5 €	17
Varsinais-Suomi	3 €	3 €	2 €	18
Etelä-Pohjanmaa	0 €	0 €	0 €	19
Kanta-Häme	2 €	6 €	11 €	16
Pirkanmaa	1 €	1 €	5 €	19
Etelä-Savo	1 €	11 €	7 €	23
Keski-Suomi	0 €	6 €		21
Pohjois-Karjala	1 €	7 €	3 €	23
Pohjois-Savo	0 €	2 €	1 €	18
Kainuu	5 €	6 €	4 €	17
Keski-Pohjanmaa	1 €	11 €	13 €	15
Lappi	17 €	11 €	29 €	15
Pohjois-Pohjanmaa	2 €	6 €	1 €	18

Väestönsuojeluun varautumisen palvelut

Väestönsuojeluun varautumisen palvelut kehittyneet myönteiseen suuntaan

- Väestönsuojeluun varautumisessa on tapahtunut myönteistä kehitystä, mutta edelleen palveluissa on puutteita kaikilla hyvinvointialueilla (2024).
- Hyvinvointialueet ovat tunnistaneet puutteet ja suunnitelleet kehittämistoimenpiteitä. Osa niistä on tuotu esiin myös palvelutasopäätöksissä. Väestönsuojeluun liittyvät puutteet on pystyttävä korjaamaan, koska turvallisuusympäristö voi muuttua nopeastikin.
- **Henkilöstöresurssit ovat riittämättömät**, ja määrä ei ole edellisestä vuodesta juuri muuttunut.
- Väestönsuojeluun varautumisen tarvittavaa resurssia tulisi kasvattaa nykyisestä **henkilöresursseista noin 50 %**.

Keskeiset kehittämistarpeet

- Riskianalyysien ja suunnitelmien päivittämissprosessin kehittäminen
- Varautumistehtävien ja väestönsuojeluorganisaation päivittäminen
- Väestönsuojelussa tarvittavia suorituskykyjä tulisi parantaa
- Kansainvälisen avunannon ja avun vastaanottamisen suunnitelmien päivittäminen

Väestönsuojeluun varautumisen palveluiden toteutuminen/suorituskyky

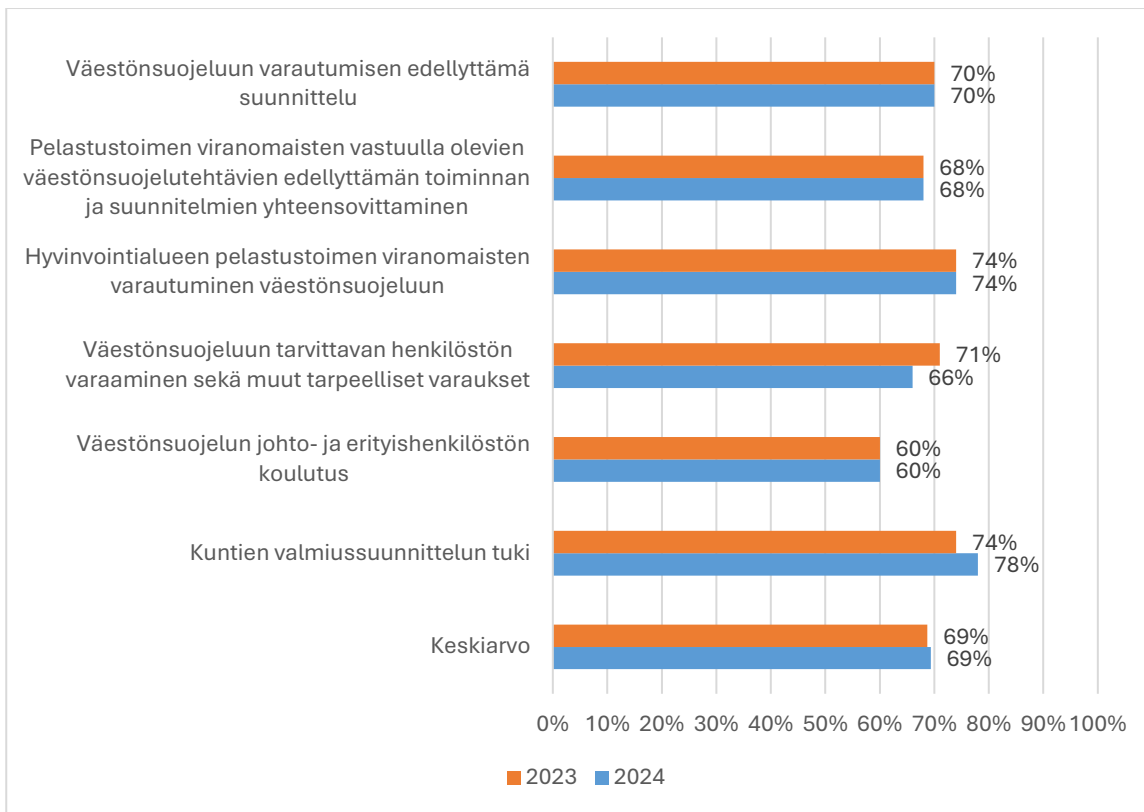
Väestönsuojeluun varautumisen palveluiden toteutumisen aste on vuonna 2024 ollut raportoitujen tietojen perusteella keskimäärin noin 69 % (kuva 12).

Parhaiten palveluista toteutuu kuntien kanssa tehtävä yhteistyö (78 %) sekä viranomaisten varautuminen väestönsuojeluun (74 %).

Eniten kehitettävää on johto- ja erityishenkilöstön koulutuksessa (60 %),

Hyvinvointialueista vain 33 % on ilmoittanut riittävät henkilöstöresurssit palveluiden toteuttamiseen. Taloustilanne ei ole mahdollistanut resurssien lisäämistä vaaditulle tasolle.

Materiaalisen varautumisen vajeen korjaaminen vaatisi kertahankintana noin 300 M€ sekä tason ylläpito 15–20 M€.

Kuva 18 Väestönsuojeluun varautumisen palveluiden toteutuminen 2024

Henkilöstön riittävyys ja hyvinvointi

Henkilöstön riittävyys heijastuu kaikkeen toimintaan: saatavuus vs. säästöt

- Henkilöstöä koulutetaan lisää <-> alueet säästävät henkilöstöstä
- Valvontakäyntejä sekä turvallisuusviestintää on jouduttu supistamaan
- Henkilöstön ja harjoitusten puute heikentävät pelastustoiminnan suorituskykyä
- Väestönsuojelun suunnitelmien päivittämistä tulisi tehostaa

Keväällä 2025 raportoitujen tietojen perusteella hyvinvointialueiden tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen suunnitelmat ovat systematisoituneet sekä seuranta ja arviointia kehitetty. Pelastustoimen erillistä suunnitelmaa ei kuitenkaan ole kaikilla alueilla.

Hyvinvointialueilla henkilöstön hyvinvointiin on pyritty vaikuttamaan useilla toimenpiteillä:

- Esihenkilöiden koulutusta on lisätty ja henkilöstölle suunnattua viestintää kehitetty.
- Paloasemien suunnittelussa on huomioitu eri sukupuolet ja sukupuolineutraalit nimikkeet on otettu käyttöön.
- Rekrytointiprosesseja on kehitetty
- Häirintäohjeistuksia parannettu ja yhteyshenkilöitä nimetty.

Laskennalliset tiedot

- Sairauspoissaolot (-4,4 %) ja lähtövaihtuvuus laskeneet (-2,2 %) edellisistä vuosista.
- Työhyvinvointia tukevat laadulliset tekijät parantuneet vuodesta 2022 (+14 %)
- Henkilöstön riittävyyden arviointi 2024: uudet virat 86 kpl (keskimäärin 4 htv/alue) ja jäänyt henkilöstövaje 244 htv (13 htv/alue).
- Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan edellytykset parantuneet vuodesta 2022 (10–15 %)

Henkilöstötarvekysely

Vuoden 2025 Pelastusopiston laatiman henkilöstötarvekyselyn¹³ perusteella kaikista viroista ja tehtävistä 96 % on hoidettu kelpoisuusehdot täyttävällä henkilöstöllä. Kokonaan virka tai tehtävä on täyttämättä noin 3 % tehtäviä.

Palveluksesta eronneiden määrä suhteessa tehtävien ja virkojen määrään on < 4 %. Raportoituja toimialan ulkopuolelle siirtyneitä on ollut noin 18 % palveluksesta eronneiden määrästä. Eläkkeelle jääneitä vuonna 2025 oli alle 100 henkilöä (noin 2 % virkojen ja tehtävien kokonaismäärästä).

Avointen vastausten perusteella voidaan sanoa, että henkilöstön saatavuus on selvästi parantunut ja rekrytointeja haastaakin taloustilanne eikä henkilöstön saatavuus. Henkilöstön saatavuudessa huolettava lähinnä sijaisten ja alipäällystön saatavuus.

¹³ https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/194412/B2_2026.pdf?sequence=1&isAllowed=y

29.5.2026

Raportin tietojen mukaan, taloustilanteen vuoksi pelastajia on pystytty rekrytoimaan vain noin 72 % vaaditusta lisätarpeesta, alipäälystystä 74 % ja päälystystä 55 %. Sopimushenkilöstön tarve vuoteen 2029 mennessä on noin 880 henkilöä. Keskimääräistä paremmaksi taloudelliset mahdollisuudet rekrytoinnille arvioidaan oleva Etelä- ja Pohjois-Suomen alueella ja heikoimmaksi tilanne on arvioitu Länsi-Suomen alueella. Suurin tarve sopimushenkilöstölle on Itä-Suomen alueella.

Taulukko 9 Henkilöstön rekrytointisuunnitelma 2026–2029 (pelastajatarvekysely 2026)

	Henkilöstötarve yhteensä 2026–2029	Arvioitu toteutuva rekrytointi	Sopimushenkilöstön arvioitu lisätarve 2026–2029
Etelä-Suomi*	161	90 %	100
Länsi-Suomi	36	33 %	200
Sisä-Suomi	115	59 %	80
Itä-Suomi	146	60 %	360
Pohjois-Suomi	95	86 %	140
Yhteensä	553	71 %	880

*ei sis. Helsinki

Sopimuspalokuntatoiminnasta ja -henkilöstöstä neljännes laitoksista raportoi tilanteen olevan tällä hetkellä hyvä tai menettelee. Noin 40 % laitoksista raportoi määrän olevan aika hyvä, ja resurssipulan tulevan lähinnä eri kyvykkyyksistä, kuten C-kortti tai savusukelluskelpoisuus. Hyvinvointialueiden tilanne kuitenkin vaihtelee, kolme aluetta on esittänyt lisätarpeita (10–100 sopimushenkilöä). Suurinta ongelmaa aiheuttaa sopimushenkilöstön alueellinen jakautuminen.